

Vragen gesteld door de leden der Kamer, met de daarop door de regering gegeven antwoorden

792

Vragen van het lid **Maij** (PvdA) aan de minister voor Buitenlandse Handel en Ontwikkelingssamenwerking over *criteria voor het verstrekken van microfinanciering* (ingezonden 22 november 2012).

Antwoord van minister **Ploumen** (Buitenlandse Handel en Ontwikkelingssamenwerking) (ontvangen 13 december 2013).

Vraag 1

Bent u op de hoogte van de antwoorden op eerdere vragen over dit onderwerp aan de staatssecretaris voor Buitenlandse Zaken?¹

Antwoord 1

Ja.

Vraag 2

Welke concrete «verbeterde instrumenten en monitoring» zet u op welke wijze in om «adequaat op te treden» tegen excessen in de microfinancieringssector, zoals bij de LAPO Microfinance Bank, en deze te voorkomen?

Antwoord 2

Het ministerie van Buitenlandse Zaken verstrekt geen rechtstreekse financiering aan MFIs. Indirect wordt financiering versterkt aan MFI via FMO (het MASSIF fonds). Daarnaast wordt een bescheiden deel van de MFS-subsidies aan Cordaid, HIVOS, OXFAM/Novib en ICCO gebruikt voor microfinanciering. Deze organisaties werken met verschillende instrumenten om problemen, zoals deze zich voordeden bij de LAPO Microfinance Bank, tegen te gaan. Ik geef de belangrijkste drie instrumenten en daarbij behorende criteria:

- a. *Social Performance Assessment tool*. Dit instrument dient om de sociale kredietwaardigheid van MFIs te beoordelen. In de score zijn bijvoorbeeld opgenomen de sociale missie en visie van een MFI, de gehanteerde principes van goed bestuur, transparantie over kosten en voorwaarden, *client protection* (o.a. tegen oververschuldiging), de kwaliteit van de financiële producten en *social responsibility* naar personeel en de gemeenschap.
- b. *MicroScore*. Dit instrument meet de prestaties van MFIs op verschillende dimensies, waaronder *social performance management*. Door de scan jaarlijks te herhalen worden verbeteringen gemonitord. MFIs kunnen

¹ Aanhangsel Handelingen, vergaderjaar 2012–2013, nr. 392

naar aanleiding van de uitkomsten van de analyse van MicroScore technische begeleiding krijgen. Verschillende variabelen in MicroScore zijn gerelateerd aan (rente) opbrengsten. Dit vergemakkelijkt het opsporen van extreem hoge rentevoeten.

- c. *Interest Rate Traffic Light*. Dit is een instrument dat nagaat of de MFI niet te hoge rente tarieven hanteert en of eventuele winsten die deze MFIs maken, op verantwoorde wijze worden besteed. In de kredietanalyses wordt ook gekeken naar de rentetarieven die een MFI hanteert in verhouding tot de in een land gangbare percentages, type MFI, producten en type klant.

De door FMO gehanteerde benadering is vermeld in het antwoord op vraag 4.

Vraag 3

Op welke criteria en voorwaarden baseert u uw besluit om direct of indirect microfinancieringsinstellingen te ondersteunen en/of te financieren? Hanteert u specifieke criteria met betrekking tot rentepercentages en winstmaximalisatie?

Antwoord 3

Bij de ondersteuning van MFIs vind ik het van belang dat er gebruik wordt gemaakt van instrumenten, zoals genoemd onder vraag 2. Voorts is het gebruik van de *Client Protection Principles* (www.smartcampaign.org) door MFIs belangrijk juist ter bescherming van MFI klanten. Ook is het wenselijk gegevens aan het MIX (www.mixmarket.org) en MFT Transparency (www.mf-transparency.org) te leveren ter verbetering van inzicht in o.a. rentepercentages. Tenslotte hecht ik veel waarde aan het inzetten van programma's op het gebied van «*financial education*». Dat wil zeggen dat klanten van MFIs worden voorgelicht over financiële producten en de voorwaarden waaronder deze worden aangeboden, zodat ze een weloverwogen keuze kunnen maken. Bewustzijn en begrip zijn cruciale onderdelen van het beschermen van klanten tegen verkeerde producten, dure producten, onvoorziene beslagleggingen, etc.

De Nederlandse organisaties, die OS fondsen inzetten voor ondersteuning van MFIs, hanteren geen criteria voor absolute maximale rentepercentages of winstmaximalisatie. In de kredietanalyses worden de door MFIs gevraagde rentepercentages vergeleken met in een land gangbare percentages en wordt er gekeken of de kostenstructuur van een MFI acceptabel is in verhouding tot de doelgroep en de kosten die gemaakt moeten worden om die doelgroep te bereiken (afstanden, tijd, extra voorlichting). Voor verschillende landen, type MFIs, soort klanten en producten zijn de acceptabele tarieven weer anders. Vandaar dat geen absoluut percentage vastgesteld kan worden.

Vraag 4

Welke criteria hanteren andere Nederlandse instellingen, zoals de Financieringsmaatschappij voor Ontwikkelingslanden (FMO), die microfinancieringsinstellingen ondersteunen?

Antwoord 4

Zie voor criteria vraag 3.

Specifiek voor FMO geldt dat zij voor elke financiering een scorecard opstelt waarin zowel financiële als niet-financiële criteria worden gehanteerd. De criteria hebben betrekking op: goed bestuur (inclusief oververschuldiging), milieu, sociale impact. Daarnaast kijkt FMO naar het track record van de MFI (kennis, ervaring, business plan, etc), het type product dat ondersteund zal worden en de markt waarop de MFI opereert.

FMO is voorts actief bij het bevorderen van verschillende *Responsible Investment Initiatives*. Het gaat daarbij met name om adoptie van *Client Protection Principles* alsook het bevorderen van de PIIF (*Principles for Investors in Inclusive Finance*).

Vraag 5

Bent u voornemens de komende jaren meer budget vrij te maken voor microfinanciering en microfinancieringsinstellingen?²

Antwoord 5

Financiële ondersteuning van MFIs fluctueert, maar er is geen bewuste sturing op verlaging van het budget. Zo is er bijvoorbeeld recent goedkeuring verleend voor een ophoging van het FMO/Massif fonds. Voor de periode 2012–2015 zal jaarlijks ca. EUR 10 mln worden ingezet voor rurale microfinancieringsactiviteiten. Eveneens wordt op dit moment bekeken of de relatie met de *Consultative Group to Assist the Poor* (CGAP) geïntensiveerd kan worden. CGAP is een belangrijk kennis- en onderzoeksinstituut voor MFIs. Hiermee wil ik het bevorderen van het ondernemingsklimaat door het vergroten van de toegang tot financiële dienstverlening voor kleine boeren en MKB-bedrijven.

² De tabel in het antwoord op vraag 8 suggereert dat de Nederlandse bijdrage voor microfinanciering en microfinancieringsinstellingen de afgelopen jaren is afgenomen van 56,3 mln euro in 2009 tot 24,8 mln euro in 2011.